

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Ḥamishah shiṭot

Nachmanides, Moses

Zultsbakh, 1762

VD18 15256944

ויקזינה קרפ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10835

חדושי גיטין להרמב"ם ז"ל פרק הניזקין

ע

ורגל בשהקדיש ואח"כ הוי נכסי הקדש ואמרין הלא לא לריבא דודאי
לא גבי ואוקמוהו ר' יוחנן בשאר של הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט דלא
כתיב כיה פטור גבי קרן ולפיכך פטרו הכתוב כאן וגמרינן לקרן מיניה
ואמר ר' מונא ברמז ולא כרס של הקדש משמע דאחא למשטי דיוט
דאזוי הקדש ולא למשטי שור הקדש שהוי אחא חלא שור של הקדש שהוי
נמי מלשל רעהו ולא שור של הקדש נפקא והכא באומר הרי עלי מאה
מנה להקדש ואח"כ הוי לשמשן של אחמר חלו נוקין ומלוה בעידוש
הנוקין קודמים אפ"ם שהם מאוחרים ה"ב ליגבי וליפקע הקדש קמ"ל
וממה שאמרנו הנוקין קודמים ל"ל דוקא לר' חייא דאמר התם ניוקין נובין
מן המשועבדים דקסבר שעבודא דאורייתא ולא חשו רבנן משום פסידא
לקוחות כדי שמתעול דלת מפני גזולין וחומסין אבל לדרין דקי"ל שאין
הנוקין גובין מן הלקוחות אינן קודמין וה"ב מוכח דפ' המנחה את הכד
(דף ל"ג ב) גבי חב עד שלל הוי' כסור . עוד מלאמי בענין זכ בתוספ'
דכ"ק חבל בהקדש נגר בעב' מאוחרת ולא הספיק לגבות עד שפתי פטור'
בין שחבל בכן הוא עלמו בין שהוי' אותן שורו וחמורו וביא נמי התם בפ'
יפה כח הדיוט מכה הקדש נוקין להדיוט ואין נוקין להקדש ריבית והנא'
להדיוט ואין ריב' והנא' להקדש והיינו כרייתא דמייא בירושלמי ונוקי
גופו נפקא לה מהא דאמרין דמס' מעילה בפ' הבהנה (דף י"ט) אקשה
התנא לתרומה מה תרומה כי יאכל פרט למוי' אף הקדש כל מידי דבר
אכילה כי מוי' ליה פטור משמע פטור לגמרי ומידי דבר אכילה לאו דוקא
אלא משום דתרומה לא סיבא חלא כמדי דבר אכילה וכפ' ר"ש ז"ל
ואע"ג דגבי תרומה ודאי משלס קרן דהא מסון כהן הוא . מיהו נמי
יאכל פרט למוי' גמרינן פטורה דהקדש לגמרי דחייביה דקרן דתרומה
לאו מיניה נפקא חלא מגזול דעלמא נפקא ומיהו אדם המוי' את הקדש
מזרבנן משלס את הקרן אבל חיינו משלס את החומס והיינו דאמרין
בפ' השואל מה שאין כן במוי' דלא משלס את החומס וכך גרסתו של ר"ח
ז"ל . ובפ' י"ה (דף ס"ח) גרסינן כן זר שכוסם שטורים של תרומה משל'
את הקרן וחיינו משלס את החומס דכתיב פי יאכל פרט למוי' .
ורבא בפלוגתא דר"ס בן מנסיא ורבנן קמפלגי . פיר' והבי קמתי
בהדיוט משלס מטיב שדהו של ניו' אבל בהקדש לגמרי פטור ור"ע סבר
ק"ו להדש . א"כ ומאי לא גזא הכתוב דמשמע דאוי קרא דממשט ביה ר'
ישמעאל הקדש לא בא חלא לגבות לזקוקין מן העירייה דהא ר' ישמעאל
ודאי לא מיעט של הקדש חלא מדכתיב שור רעהו ולא שור של הקדש ולא
בא לגבות לזקוקין מן העירייה : ועוד מאי ק"ו להקדש . פי' רש"י
ז"ל הואיל וזמן העירייה דקאמר ר"ע אכיו' קאי ולאקולו אחא מאי ק"ו
להקדש וא"ת דילמא מאי ק"ו להקד' דחוי' לאו קושא הוא דאי דריש רעהו
ולא של הקד' ק"ו מאי מבני הא פטריה דחמנ' ואי לא דריש ליה חלא לומר
שבין תם בין מועד משלס כ"ק ק"ו מאי עבידמיה בלא ק"ו נמי נפקא ליה
מהיבא דנפקא לר"ס בן מנסיא דהכל היה בכלל כ"ס וכו' כדחיתא בשור
שנגח ר' ור' ואבתי לא דאיך לי משום דדילמ' ה"א דמשלס בעיניו וכו' א"ת
בין דלא דריש רעהו כהדיו דמי ולא לריבין ק"ו השת נמי גמרי דאוקימנ'
לאו דריש רעהו ואיטברבן ק"ו ועוד דדילמא ר"ע לר' ישמעאל קא"ל האך
אתה פוטר נוקין . כאל הקדש השתא של הדיוט כי נגח הדיוט חייב
דהקדש לר"ס ואפילו כשת"ל רעהו דוקא תק"ו מייית ליה ורבי אית' התם
וד"ס בן מנסיא מאי קסבר וכו' וכו' לעולם קסבר רעהו דוקא ולמשטי
שור של הקדש שנגח שור של הדיוט ומיהו דהדיוט כי נגח שור של הקדש
ה"ט דמחייב דמיייתה לה תק"ו וכו' ואע"ג דהתם פריבין א"ת תם אמאי
משלס כ"ס כוונא דיו לבא מן הדיון להיות כנדון כך פירכא לר"ס היא אבל
אפשר דר"ס לר' ישמעאל קא"ל לפטורו ח"ב דאיהו ס"ל שור של הקדש
שנגח פטור ועל הדיו' שנגח של הקדש מועט משלס נוק ופס ח"ב דאמר'
דיו וסדר לה פר' כחדא ופליגי עליה כחדא והפי' הנכון כך הוא דקס"ד
דפלוגתא דר"ס ורבנן קא מפלגי ר"י סבר מטיב שדהו של ניו' ובהקדש
פטור ולר"ע הקדש בעירייה המוי' משלס ולגבות לזקוקין דהקד' מן העירי'
של מוי' קאמר ולפס הכא אקשי' מאי לא בא הכתוב דמשמע אקרא דר'
ישמעאל קאי ועוד מאי ק"ו להקדש אינה לא קולא שאת מקיל עליו לעשותו
בשל הדיו' והכתוב מחמיר עליו יותר משל הדיו' כדאמרן ועוד אי משו ק"ו
שיבס סוין ועוד דהא אן בהקד' קיימין ומאי ק"ו לשל הקדש :

ע"ב

ליה ליה לא תסתעב' מאל' . פי' דבדחית ליה נכסי
ליבא לאוקיא שא"כ אע"פ שא"י קבלן ונפרע ממי שיר'
תתלם אין דינו לגבות חלא מן הניזקין כדרך שהוא נזכר מן הניזקין
שמעתי וכך נפרס בתוספות ואינו נכון חלא להבי לא אוקימנ' ככני
משום שא"כ יבולין יתוומים לכלקו ועל כרחו יקבל מהם כיון שפס רוליס
לפרוע מה שעליה' דלא מופטר ליה גיבית דמלג' עד שימא ויתן ביד ור"ס
רש"י ז"ל קבלן שהתפיסוהו מלטלולין לכתובה והיא מסרתו ביד בתורת
קבלנות

ע"ב מתניתין

וכתובת אשה בזיבורית . פי' מפני מקון
העולם כדקמני סיפא אכולו . וא"ת הא
מדאורייתא היא ככ"ח וליבא משום בעילת דלת ה"כ קאמר כך הוא מפני
הקון העולם שניחוס ככ"ח משום בעילת דלת ולא ניחוס לכתובה משום
שאין בו משום בעילת דלת ועוד י"ל סאס גובה בזיבורית ממנעי ולא נכסי
ויס' שנקשים לת"ד כתובה מדאורייתא מדכתיב כהר הכתולות תגבה
מעירית כאלוהם ומתנה ולא מילתא היא שאין אנו אומרים שפאה כתובה
בזיבורית אלא משום דאפקה רחמנא בשלון מהר סמכו חכמים שיש מהר
לכתולות והיינו כתובה אלא שאין לו שטור וכל אחד כופס כרלונו וחבתי'
תקנו מחמים ומפורס' לה בכתובות : גמרא ולר' ישמעאל אבל שמנה
משלס שמנה אבל כחושה משלס שמנה . פי' לר' ישמעאל כיון דכי אבל
שמנה אינו משלס חלא כיונא בה שמנה ואין אתה מחזירו לשלם ויתר
ממה שהוי' בשאכל כחושה האך אפשר שמשלס שמנה שסוה ויתר ממה
שהוי' וק"ל מנ"ל לר' ישמעאל לפי מהה משלס ולא לפי דמיס ספי מנ"ל
קייבא כיון דפשיטא ליה לר' עקיבא לפי דמיס לר' ישמעאל נמי לפי
דמיס ח"ל לישנא דברייתא אקשיתיה מדקא מהר ליה ר"ע לא בא הכתו'
אלא לגבות לזקוקין מן העירייה ולא פי' מאיזה עירייה אלמא שמתעין לר'
ישמעאל דאמר משלס ויתר וח"ל איהו לא בא הכתוב לחייבו ויתר חלא
שנגח כדי נוקין מן העירייה א"כ כשתלח לר"ע סבר' הוא שישלס לו מוי'
מעירייה שיש לו או שישלס סוה כשהו כמה שהוי' אי עירייה בעירייה
כיונא בה או זיבורית בזיבורית כיונא בה חלא לשום לו וכיונא בעירייה של
ניו' שלא היה בה לא נוק ולא תשלמוין לא עלה על דעת :

דף מט ע"א אריבא

דנעמיה תורא דירן לתורא דהקד' ופי'
רש"י ככ"ק דלא מוקי לה כפן שביערי
כשד' הקדש א"כ דרגל כולוה פטורי דגמרי' ליה מקרן דכתי' ביה מיעוט'
דרעיו וי"א כפן ורגל חייב וא"ת א"כ לוקי כפן ורגל א"כ מאי ק"ו
להקדש כיון שהכתוב אומר בשדה אחר פתם ולא יבא הקדש מן הכלל
לתשלומין לענין עירייה נמי בכלל הכתוב היה ואין לריך לק"ו ודברי רש"י
ז"ל עוקר שהרי שנים שם ככ"ק (דף ט') נכסים שאין בהם מעילה ואשן
ורגל קאי רתנן לעיל מינה שור לרגלו ומפסה לשיבו והקרן סירה כדמפר'
שמואל התם הלא שפוא שבהם דקמני כסיפא לאחיו קרן וכיון דברישא
לא תנא קרן כלל ותני עלה נכסים שאין בהם מעילה ש"ח נכסים שיש
בן מעילה פטורים מן רגל . וכו' דילמא כי קמני שאין בהם מעילה
אמר קמני דפטור בהקדש דכתיב והמת יחי' לו מי שהמיתה שלו יבא
הקדש שאין המיתה שלו לא תמית אחרת דהא דייק התם בגמרא מעילה
היא דלית ליה הא תקדש קדוש וחלו בור אפילו כשאר פסולי המוקדשין
הא דשן ורגל פטורים בשל הקדש ואפשר דגמרי מבור וקרן ואחתי כמה
הנד' א"כ בשדה אחר משמע ולא של הקדש דהקדש לא אחר הוא שהכל
שלו . מדע דגרסינן בפ' הכונס (דף נ"ב) א"כ לימא קרא ובער בשדה
הכירו ומאי קשה אי כתב רחמנא בשדה הכירו הוה מפטר בשל הקדש
והשתא דכתיב אחר אפילו הקדש במשמע חלא ש"ת דהשתא נמי פטור
בשל הקדש והיינו נמי דלא מקשינן כסום דוכת' גבי חומרי דשן ורגל מה
לבגד חייב בו את הקדש משא"כ בקרן ובור . וש"מ שכולין פטורין בשל
הקדש ובירושלמי בפירוקי' גרסי' הכי הניזקין שמיין להם מן העירייה ק"ו
מן הקדש א"כ אבא בר דרב פפי מה אן קיימין אס' להכשיר ניוקין הלא
היא דמנינן שור של רעהו ולא שור של הקדש ואי לזקוקי גופיה דהא היא
דמניא ר' חייא נוקין להדיוט ואין נוקין לגבות חלא כמה אן קיימין
באומר הרי עלה מנה וכו' פי' הכשר נוקין נוקי ממונו כדתנן הכשרתי את
נוק' ש"מ דכל נוקין בין שן ורגל בין קרן ואפילו אדם עלמו שהוי' את
ההקדש ולא נהנה פשוטים . וגרסינן מו התם ברמז פרת להקדש מה
אן קיימין אס' כשהוי' ואח"כ הקדש דהא היא דמניא הקדש ל' מנה והי'
חובו מאה מנה וכו' פי' אס' כשהוי' שדה הכירו והקדש נכסיו ונא הכתו'
לומר שאינו גובה מן ההקדש א"כ שהרי שנינו ככ"ח מוסף עוד דינה
ופור' את הנכסים הללו כדחיתא בערבין ובפסחים וכאן נמי ודאי גובה
לר' חייא דמניא בירושלמי נוק וחלי נוק גובה ממשעבדי ע"כ אי בשקדתי'
ואח"כ הויק דהא היא דמניא שור רעהו ולא שור של הקדש א"כ ווחנן
פפטר בשור הקדש שרעה לתוך שדה הדיוט א"ל ר' מונא חלא בענין
קרן דקדק ואתה אומר לתוך שדה הדיוט לא כן אן קיימין באומר דהא
עלי מאה מנה וכו' והלך הוא והוי' שלא תאמר אלו קיימין ומלוה כסדים
הניזקין קודמין . וכו' קודם הגז' להקדש לפום כן לריך מימר כרמו פרט
להקדש פי' אס' בשהקדש אדם נכסיו ואח"כ הויק אחר פשיטא למה לי
פרמנו פרט להקדש הרי בפי' שור רעהו ולא של הקדש וגמרינן מינה לן

הרושי נישין להרמב"ן ז"ל פרק הניזוקין

ארכיטע ולכסוף שיהו וזה לא חייבין לן דלא גרע מגולן דחקין כל הגולנין
משלמין כשעת הגבלה אלה להגבלתו של הקדש אחרו ולא להרישומו . וי"ט
משלם חולין טמאים הרבה שאפי' כשנפשי' תרומה ואינן ראוין אל להסקה
יאו שוין פרוטה להסיקו תחת תפסיל . וי"ז דבחר שעת נתינת חולין וזכרון
שכשעת נתינת שוין דמי חולין טמאים כדמי תרומה טהורה שטור ואי"פ
שאחר תבאן נעשין תרות לא חכמת לן כדאמרן תבא עליו ברכה :
ע"ב אמר אביי כל שבירו נאחמן . פ"ט . ז"ל לטמאם ואלגלם
וכן כ"ר ח"א ז"ל : רבא אמר כגון דאשכחיה ולא
אמר ליה ולא מירד ולבחר הכי אשכחיה ואמר ליה . פ"ט . ז"ל ח"פ שאין
כירו נאחמן וסיפא כגון דאשכחיה ולא ח"ל . וקי"ל דכל אביי ורבא הלכה
כרבא בר מיע"ל קנ"ט וסיבין דאמרין ככולהו שמתא ביד מי כירד לוקח
שוות הדין אינו נאחמן פי' משום דכשע' שחזרו לך דמי שחזרו ולא ח"ל
ולקמי רבנן הוא דהו' אנפשיהו ואמר ליה ומה' אמרי לכו נגי רבנן כיון
סמ"ת ביד לוקח ולא חששם לו אינך נאחמן ולא ח"ל . ס"מ בירו לרבא ח"פ
שאין בירו נאחמן וכן דעת ר"ח ז"ל שכתב וקי"ל כרבא ונבי מעשה דר"ח
כתב וקי"ל בפירוהא דרבא והו' יודע שלא אמרו בן אה כנעלש מאוס ממיד
הי' לו להודיעו מה שיערערו ויבא חזרו אפי' ורבא לא כהא כחגלי אביי
סבר שאינו נאחמן אלא כשעדיין הוא בידו כגון טהורות שכירו לטמאם
והכחיים כשכגל כשחזרה ואמר בן קורס שיפלים עבודתו חל סיים את
כולן כיון שלא אמר בן מיד לא עבד שאר עבודו' או החתין עד שלא נאכל
אינו נאחמן אלא כשכירו לעבוד ורבא סבר כל זמן שלא הגיח מלאך חפחת
ידו או שאניא ולא תמלו לומר לו ח"פ שאין בירו לעשות נאחמן ואפי' אמר
עבודה אחרונה שבוכתי' שכבר ידע הכל מירד הכל אם שמיאם דבחר מירד
אשכחיה ולא אמר ליה אינו נאחמן סהיה לו לומר או בשעת חזרת טהרות
לכבל הבית או בשעת שמת' ככל הבוכיים משבגמ' מוכותן עוד רש לערם
דפועל כיון שקבל עליו לפשות טהרות וטחן כשפיסה וכן הכהן שגנול
כיון שפושט או מירד הוא אינו נאחמן על עמלו ככך דגוהר הוא כהן ולא כל
כמיניה למותר כשעתי' וקלקלתי חבל בעד ח' העלמת ודמי נאחמן שחל לא
וכר בשעה ראשונה או שלא רבה לעמי' לו ולבחר הכי אמר ח"פ אביי אמר
לו עד ח' נטמאו טהרותיך וכלם שומק נאחמן כדאיתא בפ' אהות' בקידושין
וכבר פי' שם בברוכה . והראב"ד ז"ל כתב כ"ל דלאביי חס אמר לי' כשעה
שיוגא מתחת ידו כל שבירו קריבא ביה ומתהוין וחי' לא ח"ל כה"ל שעתא
לא חמתין כיון דפועל הוא בשעת' שהתלמדה ונאחמת מת ידו זה היה ליה
למותר וחס אמר אחר מבאן אינו נאחמן דלגבוהו קאתר ורבא סבר ח"פ
שלא אמר בשע' חזרת מלאך לבעליה חס אחר לאחר זמן כגון כשעתי' בו חתל'
נאחמן דלמיתר משום כשופא לח אחר כה"ל . פ"ט . ודברי ר"ה ז"ל מטין
לשון הראשון שהחטא לדרבא נבא' חס ס"מ ביד מי אבד' וטעם הראב"ד
ז"ל חל עד ח' ככל עד שיעיד נאחמן כדאמרין לעיל כדי שרענו וחס' פ'
שאין זו ראייה שחל כדי שיעיד קאתר' : ר"ל ב"א בחר הכי קאתר .
פי' שאם סהה כביכול חו לפני ונפסי' ולא אמר מעידר היה ראשונה אין
בדין לשאמיט שחל משעת סהה ראשונה שכל זמן וזמן מרובס' סהה כל
הזאת אחרות אמר וזמן הדין אינו נאחמן כיון שזו אמר משעת ראשונה בן
ותיהו חס לא סהה שם ויזמ' מזדו' וזו' . עכשיו כהואה וז' עגלתי חמי' דברי
ר' חמי נאחמן שכל שאין לך עליו חמתללה לסקל כעד ח' נאחמן בעגלתי
וכדרבא ואפסרי' היה לו לפרש שאין עגול כה"ל ביום הכפורים כעגלון
שפרשנו בהזאת שבפנים שיחייבו כבוד כשכילין להקרי פתס אחרת שררי
לא מתינו שאמר הכתוב ככך חלחל משיאם כעגלתי קאתר דקיים ליה דליכא
עגול ז"ל ששפתה זל"ם לא סהה שהיה כעגלתי הוא כביכול כתפל' קתרה
ואם עגלה היה לו לנלח' מיד :

ר"ה ע"א התם

הוא שלא יפסיד חלל סבר האזכרות ואינו
מתחור שלא מתינו כהן ח'ל'ן הפסד מרוב' להס' מועט חטו חס אמר בן
כדף ח' מי חמתין . ור"ח ז"ל פי' טעי' בדר' ירמי' וסבור שיעבי' עליו קולמו'
ויקדשי' ואינו חוש' לטורח זה כדי לנעורו ולדבריו קשה לדעבי' עליו קולמו'
דר' ה' ה' . והא דאמרין בגולין שגריכוני עבוד לשמן דוקא כאל ס"מ חבל
גש' תפילין ה' קי"ל דרבנן דפולגי' עליו' דרשב"ג דאמר ח"פ שלא עבידן
לשמן וליכ' לפרושי' הכס אעור' של טלמי' מו' רעבדן לאו אטלמי' קאי ולא
ארענו גמי' משום דהא קמי' רישא לישן זהב ולתפילין עמלן קאתר ועוד
שהרענו וטלמי' כגון הגולין שהרי כסוב כהן סה' ז"ל אמר' ככר' ב"מ
אל ס"מ שאין תפילין לריכוין עבוד לשמן כלל . וקי"ל כרבנן וכן דעת ר"ה
ז"ל ור' יבחק שנת' הברייתא כמות' סה' ולא נסיק כדברי ר' ה' : ודבר' ככתב
זה החפס' ס"מ שיש חלוק בין ס"מ לתפילין ככך וכן המזונה כתפילין היא
לפי דעתו שלא מתינו בה חומה' אלא בשרשו' מו' הלכת' יעוד דאמרין בפ'
קאותן רבה שפיין מו' ותפילין ס"מ . והא דאמרין בסנהדר' (דף ט"ה) גבי
פלונית דלאביי ורבי' אהו' מילת' ה' חמי' ה' דמי' ח"פ שלא עבידן
לשמן וכו' לאו מלא' רשב"ג ורבנן ומסי' דעבו' היינו המזנה כמו שפ' רש"י
ז"ל דל"כ ח"פ ס"מ לא יבא כחייך עבוד לשמן דהו' לאו מילתא היא אלא
חלדעיל מיתה קאי דמיתבין לאביי ור' ה' . ע"ה ל' תיק' של פסרים' עד
שלא כשפתה כסן קדס מותר להשתט' בך חול' אלה המזנה לאו מילתא היא
ומריק

פחותה כיון דסתמא אימחר תמנע דלשולם מעליית יתומים משתלם :
ואפטרופים שמו ב"ד הרי הוא כשומר שכר חיי' כגיבס וח"ס דרס' .
ורמי' מדקי"ל בר' יוסף בשומר אבידה והאי כמי' מלוה קא עביד ומשכ' .
כפרוטה דר' יוסף וזכרון דליכא למיחש משו' דילמא תמנע ולא עביד ודמי'
משלם וכשע' ח"ת והרי אפטרופו' של שור החזין ב"ד מנחו ח"ר יוחנן
למח' תמנע ולא עביד מאוס משלומין התם כיון דלאו לתקנת היתומים
מנחו ב"ד דמי' לאפטרופו' שמיניהו חבי' יתומי' והכי איתא בירושלמי כהאי
פרקא איתא דר' יוחנן כרבנן ור' יוסי בר' חנינ' כרבא שאזו' ומתהריגין ואפי'
יסבור כאל' שאול בעי בר' נס למיתן כמה ומתקרי' מתימן פי' ולפיכך ישבע
דלא תמנע אבל חזרו אפטרופו' של שור חין בו סוס נאמנות ע"כ . ודר'
יוסי ב"ב כרבא שאול ואפי' יסבור כרבנן אדם מכריח עמלו מן השבעה
ואין מכריח עמלו מן התשלומין . והא דאמרין כס' המסקי' (דף ט"ג ע"ב)
ימת ליה לאפטרופו' זיל עליה ח"ל לבקרא' מסרתיה ואקשינן מכדו בקר'
שומר שכר דיתומים הוא איבעי ליה לשינוי ולא חקשי' אפטרופו' ס"מ הוא
מאוס דכיון דאית' לכו בקרא' ח"פ דס"מ לא חשבי' ל' לשינוי דהא כטירת'
אפקרא' דמי' ומתיה מסקנה לא קאי הסו' דיתא דיתא חבל לעול' אפטרופו'
שמיניהו חבי' יתומים שטור פי' משבעה דתמנע ולא עביד כיון דליכ' הנח'
דמתימן וכדר' י' ומיניהו ב"ד תשלם כס' דהואיל' ומאוס כשע' לא תמנע
כ"כ משום תשלומין כדאיתא בירושלמי דכרי' ר"ח ככ"ל . וח"ק חי' משו'
פרוטה דר' יוסף הו' ס"מ חבי' אמרינן בגמרא חיייתת קבא . וכיילית ליה
לאו קושיא היא דמי' משום פרוט' דר' יוסף קאתר דפילו מנחו חבי' יתומי'
כמי' מדאמר מנחו ב"ד בלחור ס"מ דמאוס פרוטה דרכ' יוסף לא טרח
ומינע ולא עביד אלא שהו' כשע' סבר מאוס דמתקרי' מתימן והכי הוא
דלא מימנע וריבוי הגולין ז' אמר כס' הו'ק' שאם פשע האפטרופו' נחתי'
בלחור פשיעה והכי הו' דלמחרן הוא אפטרופו' וכו' ולא בדר' הכורים :
דף נג ע"א ב"מ הו'ק' שאינו ניכר לא שמי' הו'ק' . פי' ואומר
לו הרי שלך לפניך ולפיכך עשור בין שפעה
מעשה בין שגס ואין לחייבו משום דילא דגרמי' דלא עדיף גרמא' לר"מ
ממעשה לרבנן והיינו דעייתי' לקמן כמאי מדר' מ' ולא דמי' למוחל ס"מ
התם כיון שאכר לגמרי ואינו תעמידו כפניו הרי שלך לפניך הו'ק' ניכר
הוא וכן כעו' עבדו אפוקי' ושחררו רבו ראשון הו'ק' ניכר הוא הרי שמינו
יכול להעמידו כפניו כשהיה : **הברכות** שפילו במקדש מודין חייבי'
חייבי' עלה מפני תיקון העולם וא"ח וכו' . וק"ל מ"ס מגונב טלה של הקדש
וטכחו שהוא פטור מלגלם . וי"ל לעולם קרן משלמין ככל התיקון . את
ההקדש משום תקנת חכמים שלא יזלוו בהקדשות חבל כהן ככהני' משמע
שתקנו תקנה אחרת וא"ל הו'ק' שאינו ניכר שמי' הו'ק' לתה' לי תקנה זו
כשהיה דלרבא שנגין פטורים מפני תקון העולם . ח"כ הוא לבעלים
הוא חייב שהרי הן חייבים באחריות שגריבוס' לביא' ובה אחר :
העושה מלאכה כמי' חטאת וכפרת חטאת וכו' כדבי' אדם כמי' לחייבי'
מקשים כהו' דלמא' שאני התם משום דסתם שורים לאו למוצח קיימי'
ואפילו בגדר כמי' פטור דהכי אימחר עלה כפ' הגול קמח ולא קושיא היא
דהתם לא פטור אלא איביא' דרבא דפטור כגמ' חו'ן פרתו של הכירו משו'
דלא עבד לה ולא מירד כדקיימת קיימת וסוגיין לא כרבא :
ע"ב ה"א כגופן הא כנגדן . פ"ט . ז"ל כגופן סהיה לוכלי סהיו
שגמות והוי' שולין ור"ח ז"ל פי' כגופן שקבל כהן כשר
ככף חזונים וכנגדן שקבל כהן אכן שלא לנודק ובחזות הו'ק' חור' וסקל'
כנגדן כרכי' ולא כפסלו' אותם מי חטאת' אלא משום דאשח' דעיה מינייהו
פי' לני' שכיון שלא לנודק סקל האכן לא קריבא ביה עובד דומיא דעבד
וכסרה . והא דאסיקנא בפיוכתא משו' דקיים ליה לרבנן דפלונית דרשב"ג
ורבנן כשע' עבדו אפוקי' כרב ולא כעול' ואשכחן כה"ל תיובת' ופלונית'
בתם' תמורה גבי שירי' משאיר : **ה"א** דתן ר' יהודה אומר כשנג
פטור . ח"ק ה' דתן דן את הדין טמא את הטהור' מה שע' עשוי ומשלם
מכיתו ואמר' כימת' חתני' ר"מ הו' דחי' לה מינה ואמרין כשנשא ונתן
ביד דאגע כהו' שרן והא התם שנג' ולא אשכחן חו'ן דמחיי' ומטמא' כשנג'
אלא ר"מ ל"ק שאפי' סהיה סבור שפירומיו טמאים מ"מ כיון שלא היה
ליגע כהן שרן וכמו' עשה כן חיי' דכמיד מוקרי' : **ה"א** וכן ככל
הנוסחאות ורמי' דר' אדר' מ' כדאורייתא דתן הנוטע כשבת וכו' וכתיב
רש"י ז"ל וק"ה לר' יהודה כמי' קשה אלא משום דת' ק' ר' מאיר היה בקיט'
ליה ומסקי' איבא דתרווייהו מתרני' לה . וי"ל דלר' יהודה אדר' ז"ל לן
משום דאפילו כדאורייתא חויה דלא קנים בע"ל הילכך פשיטא דטעמא'
דשביע' חמירא אלא דר' מ' קשה דלא כליג' בין חמיר' ללא חמיר' :
דף נד ע"א תבא עליו ברכה דאכיל' מירד דלא חוי' לוי' ומשל'
מירד דחוי' ליה השתא כשע' תשלומין . וח"ק
ומיקשי' ל' מרישא אחאי' משלם חולין טהורים ח"כ לא אומי' אים לקושיא'
מסיפא דקתני חין תשלומין תשלומין : **ש"ל** חולין טמאים כשנג'
תשלומין תשלומין . פ"ט . ז"ל שאפי' סהו נעשין תרות' ולא חוי' ליה הו'
ק"ל באוכל' תרות' שלמי' מדה משלם ולא לפי דמי' ואינו מחוי' דהא בעינא'
היא בת' שחיי' כ"ל שש"ל (דף ע"ב) ואחאי' לא פסטי' מיהא ופלונית כמי' היא
ור"ע סבר לפי דמי' משל' ועוד דהא אמרי' התם דכל היכא דמעיקר' שויה'

עב חרושי גיטין להרמב"ן וז' פרק הניזקין

ופריק חייב תנאי היא דליכא רשב"ג דקאי כוותי דבעי הזמין לשמ' דהיינו עבוד דומיה דאריגת בגד למת דאש"ד דאזמנה לאו מילתא היא ומוטר לשנותה לשמנה בכח חול מה העול בעבוד כי קטיר רעויות דחול קטיר ונת' ק נמי אומנה מילתא היא והאי דלא בעי עבוד לשמה משו' דלא גמרו בתפילין בשמה לא בכתיבה ענמה ולרבה לכולהו אומנה לאו מילתא היא אלא מר בעי לשמה ככולהו עבודות ומר לא בעי וההיא דאמרן לעיל בפ' השולח גבי ספרים ולרשב"ג השתא עבוד לשמן בעי כתיבה לשמן לא בעי וה"ה לרבנן אלא דרשב"ג אדרשב"ג לא בעינן לאקשיי ואפשר שהטעם לכולהו משום דספרי' שעשוין להתלמד כריכין שיעמדו ימים רבי' ולפיכך היוצו עליהן לשבדן לשמן כדי שיהיה בעובדן מה שאין כן בתפילין ומוזונו: ע"ב וא"ל יאוש כדי לא קני כרת ממי עבדתי קשה לי מגוניה דמתני' ש"מ דקתני אינו משלם ד' וה' וחי יאוש כדי לא קני הקדש ממי עבדתי חולין גמור' א"כ וחיב בתשלומי ד' וה' ואומר ר"מ ז"ל דכי דמי ריבין יאוש לא קני לא אחריו אלא בקרבן משום דהוה ליה מגוה הראויה הבאה בעבירה ולא חל עליה הקדש שאינו רחוי למזבח כלל אבל לשאר מיני יאוש פדי קמי ומ"ה לא ק"ל מתני' גופא משום דהוה מוקי' לה כבעלי מומין דלא קיימו למזבח וה"ל כהדיין וקסבר עולא דלהדיין יאוש כדי קני אבל כריתות דתני שחטי חוץ ודאי בקדושת מזבח עסקינן ולעולא לא קני כלל ולפוס הכי ניחא לכו ממי דמקשו רבנן קשישא דעולא חדעולא דהכי אחר יאוש כדי לא קני וכן בפ' מרובה (דף ע"ה) וחלו בע"ה הגזול בתרא (דף קד) אחר עולא דכ"ע יאוש כדי קני אלא ש"מ כהדיין קנה אבל לא בקדש משום דהוה ליה מגוה הבאה בעבירה מדע דהא אחר עולא בפ' מרובה חבין ליהוש שאינו קונה שנה והבאטת גזול וכו' ור' יוחנן דריש לה כחותיה פ"ג לוב' משום סקריקון ומפרש לה משום מגוה הבאה בעבירה וכן כתב ר"ח ז"ל בפ' מרובה כלשון הוה והא דאמר עולא חביו לא אחר יאוש לא קני הא אשכחן דאמר בפ' הגזול בתרא מחלוק' בסתם אבל בידוע ד"ה יאוש קונה ורבה דאמר יאוש לא קני ולא דחינן להו לגמרי לא מוקינן ליה דלא אחר אשכחן לא אחר יאוש לא קני אלא בקרבן הגזול ובלבד בתי יאוש מדעת כגון דשמיטין דתניאש המחזיק אחר יאוש קונה אלו דברי ר"ח ז"ל וליכא דק"ל הא דגרסינן התם בפ' מרובה אחר רבא יאוש אחר רבנן דליקני מי לא דענא או דאורייתא או דרבנן ואותביה אבוי לרבה קרבנו ולא גזול היכי דמי אילימא לפני יאוש וכו' אלא לאחר יאוש וכו' יאוש לא קני וחי ס"ד לא אחר עולא יאוש כדי לא קני אלא לענין קרבן ממי קושיא דילמא קרבן ני וגזיל קושיא דילמא רבה סבר כחולן דלית ליה משום מגוה הבאה בעבירה דפגומתא היא בפ' לוב' הגזול ואפי' שמיטת ליה מניה הכי לאשכחן דאמר ר' יוחנן דמני לפרוט ליה הכי אי סבר לה כר' יוחנן והרב"ד ז"ל שרא' ב"ה כרגא ורמא דקלא ארעא מואמרי' הבא הא ודאי משעיל ליה כי אוקמה רבנן ברשות' משעת גביהו זה משעת הקדשה למאי נפקא מינה לגיוותיה ולגולדתי' והדר פשטה משע' ההקדשה וחי ס"ד יאוש אבל לא הקד' משלם ומיני' לעול' הקדשו הקדש משו' דוקפי ליה ומפרשי הכי כי אוקימניהו רבנן ברשותיה משעת גביהו שהוה קודם יאוש וכיון שקנה לגביהו קנה לעצמו בגנות וולדות או לא העמידהו ברשותו לענין כפרה אלא משעת הקדש ולא למפרע הילכך חף לענין גנות לא ובה דרדריה' כלל לא קנה משעת יאוש כדיווה דבר פשוט' וואמרי' אומרים רבא אובא דנפשי' קאמר דס"ל יאוש כדי לא קני חף להדין וע"כ הא מתני' כדעולא מתוך לה וקח מיבעיא מהאי שעתא אוקמיניהו רבנן ברשותיה וע"כ דרבא מתקבן ולא הגזול מוכח דיו' כדי לא קני מ"מ חף בשאר מיני אחר הכי וליה משום מגוה הבאה בעבירה כדפרי' לעיל וה"ה מוכח בפ' הגזול ומיני' משעתן גופא תברא דאמרי' וחי ס"ד יאוש כדי לא קני כרת ממי עבדתי וחי ס"ד יאוש כדי קני להדין ממי אריה הקדי' אפי' לא הקדי' ממי אינו משל' ד' זה דשלו הוא טובח ושלנו הוא מוכר וה"ה אשמי' בפ' מרובה כהדין בגונב אחר הגנ' ו"מ דלעולא יאוש כדי לעולא לא קני כלל וטעמא דטרפא חבני בגנא משלם ומיני' לעול' הקדשו הקדש משו' דליכא מיני' השם דמטיקתא חולין והשתא הקדש כדאמר בהדי' בפ' מרוב' בנכב גזון שתרומותן תורת והקדשן הקדש משו' מיני' השם ואפי' לר' יוחנן דאמר התם יאוש כדי לא קני והכא הכי פי' כיון נודעה בין לא נודעה אומנה תכפרת מ"ס יאוש כדי לא קני וכיון שלא קנאוה"ל מגוה הבאה בעבירה ופסול והא דלא מוכר עולא טעמ' דמגוה הבאה בעבירה ופסול משו' דעיק' טעמא דפגומתא נקטי' יאוש כדי לא קני אינו כדין שתכפר לו דכ"ע מני' הבאה בעבירה לאו מגוה היא ור' יהודה אחר יאוש כדי קני וכיון שקנה תכפרת אריגת מגוה הבאה בעבירה וליקניכו ביהוש' ולא נרבי' למיקם כולהו סוגיא כר' שמואל בר נחמן דל' ליה משום מגוה הבאה בעבירה ועוד דלא שמיטין ליה דפליג אלא ביו' שמי' משו' כדדרכנן לא איכפ' לן אבל בדאוריית' לא וכן כתב שם כ"ה' וכנסיקו' ויש להם סיוע בירושל' ב'חותן פרק ו' ו'

שאי' בלא הטעם משו' מגוה הבאה בעבירה לעולא כיון נודעה בין לא נודעה איכ' תכפרת מ"ט כיון דיאוש כדי לא קני ודבר שאינו ס' ודקדו לא קרי' ביה קרבנו לא כמי שאין לו בעני' הוא אלא משעתם שקרא לעני' שם הקדש קנה כשני השם כדאמרי' במדות ומיני' הא קשה לן כיון דר' יוחנן יאוש כדי לא קני כדאית' בפ' מרובה הכי לא דריש גזול דומיה דפסח מה פסח לי' ליה תקנתא ל' שלפני יאוש ול' ש' לאחר יאוש משום מגוה הבאה בעבירה' מיטין לי' דלא קנה דיו' כדי לא קני וזע"פ פ' שהקד' קונה לו איכ' תכפרת וי' ל' דאמרי' ה"ל כמי' שכשחטו שלא לשם בעלי' דכשרי' אלא שלא עני' לבעלי' לשם מוכה ואמאי' משו' ליה לפס' שחם מלה יד משום מגו' הבא' בעבירה וז' מ"מ הדרא קושיא לדוכתא דעולא דעולא י' ל' התם להגבה תנאי קאמר וליה לא ס"ל ח' יאוש קוב' קאמר כלומר דהוי יאוש קונה בעל' דשות מדע דהא לא איתמ' התם יאוש כדי לא קני אלא יאוש קוב' קוב' לר' יהודה דאמר כדי קונה מיקשי' הא דאמרן' אפילו לא הקדש נמי שלו הוא טובח ואלו הוא מוכר ח' ל' יאודה מוקי' לה כשהקדישו בעל' כי נכב כדמוקי' לה ר' ל' בפ' מרוב' אבל עול' כד' מוקי' לה כשהקדישו והקדיש נכב ח' ל' אפשר היל' ולטעמך ולתרוכה לתרווייהו כגון שקדשו בעל' כי נכב לא לא חס לומר הכי ותראה לעולא ולר' יהודה ודאי מתרבי' התם ואשכחן בכמה דוכתא בתלמודא דמני' לתימי ולטעמך ולא אחר: דף נוע"ב הא דאמרינן באגדה ויקר בחמו' ז' שנים משעת נכסיו נעשו' כו' לרבה שריי ניקב קרוב של מוח טריפה וטרופ' אינה חיה ויש מי' שכת' דהוא כדוק אללו לניק קרל של מוח בחדש אינו טריפה וגולדי' ומסיחין וחי' כל' י"ח טריפו' שגביהו בחד' אלא יש מקו' : הא דתנן לא היה סקריקון ביודה כהרנו מלחמה ענה עלה בתוספתא גליל' י"ה משום סקריקון ומפרש ביודה גליל' גזרו גזרה ביודה שכן מסורת בידם מאזניה' שיודה הרג את עשו דבתי' ודך בעורף אויביך והיו המלכים משעבדין בהם וגוטלין שדותיהם מלפניהם ומוכרין אותן לאחרים והיו בעלי' בתיים בחין וטוריהו והיתה הארץ חלושה ביד סקריקון ומגשו מליקח התקינו שלא היה סקריקון ביודה גליל' לעול' כי כו משום סקריקון' המתלטל אין בהם משו' סקריקון ומה' תני להו בהאי פירקא משום דמפני' מיקון העול' הוא ועל' כדאמר אמת אומר כן שחם קנה סקריקון למה לי מחזיר לבעלי' כלום משלנו נתן לו אם לא קנה יהא נוטל בלא כלום לא ודאי משום תקון העולם וכן תקנו ביודה חלושה הוא וכיון שכדתי' י' חס לא לקח כל הקוד' יאוש שלא תהא הארץ חלושה היא וכיון ולפי' זה הענין חף מיניו של ר' לא היה אלא ביודה אבל לא בגליל' ואין ז"ל כח' אבל לא אחר הגאונים כן: ודא' דתנא הבא לקח מן האיש חומר ולקח מן האשה משום ששמכו ענין לו דכי יצוי דאמר נתן רוח עשיית' לבעלי' לסקריקון נמי אחר' נחת רוח עשיית' לסקריקון יפי' חזר וקח מן האשה בשטר אחר מאוחר או שפי' אבל בשטר ח' אין אומרי' כל הקוד' אבה ובירושלמי עד כדי כשני שטרות היה שטר ח' ויציר' ר' אילא תרווייהו אומרי' כ"ס מקחו בטל והוא שלקח מן האיש חומר ולק' מן האשה ופי' מקחו בטל מן האשה קאמר לכשתא' נגבות כתובתה לפי הירושלמי ובפ' אגדה לכ"ג ביבמות ובפ' חוקת בבתרא מהא מפרשה בס' ד': דף נחע"א ודא' דאמר שמואל' בגד שיכתי' אחריו' . לאו לטעמיה אויל דאמר אחריו' לאו טעות סופ' הוא אלא חף ע"ג טעות סופר הוא בעלמא' הבא ודאי שלא היו סקריקון ופוכו לבתן לו הוא אחריו' ומעלמו כתב ש"מ לחולי' לחול' גביה' ועוד דסקריקון מוכן ואיזו מקבל עליה אחריות ורבי' גאון ז"ל כתב בס' התקן דכל שלא פי' בלא אחריות כותב באחריות מקרי' ולא מחזור :

ע"ב גידר' דר' רישלי' קביל ארעא מני' בגנא בטסקא . פירש שהמלך נתן הבגנא לכולם ומאן דתשתכח מינייהו פרע מתנא דמלכ' ואכיל ארע' שכן אחרתין זה לזה והלכו להם קנת' ומכרו הנשארין לגידל' וכשחזרו הבורחי' אמרו' אי מלכא תבע להו כלום מטסק' דתרת' שתא' אכן פרשין ואכן אכלין דלא מפסדא ארעא' אלא בטל שתא' סבר ר"פ למכת' טרפא חבני בגנא מכולא פירא' דתרתין שנין ח"ל ר' א"ב עשיית' לאו בני' בגנא שמכרו קרקע כלא הם אלוסי' ודינן כדין סקריקון שאתא' אומר שקנה קרקע דבעלי' אב' אלוסי'ו מחלי' גביה' ומ"ה כתבא ליה טרפא שחם לא קנה נתי' דמעות' יש לו פירו' אין לו וא"כ הבעלים הוה להם לשלם מה שנתן בה כדין היה בידם ליקח ומאי דאמרי' נגביה' דהינה מותר' שיש לפירו' על הטסקא ושלמו או הבעלי' פטורין מאותו' מותר' בדין נותן לבעלים רביעי' אלא ח' הוה ודאי' לא קנה קרקע דלאו סקריקון הוא וליכא אונס' דליחול' נגביה' וכיון שכן חף מה שהוסיף הפסי' וה"ה כ' כפורע חובתו של חבירו שהא' פטור' חף אלו שפרעו מנת התל' כשכילו הפסידו ובעלי' שדות פטורין מטסק' דתרת' שכן וקיינו דאמרי' הניח מעותיו על קרן הכני שיה' הלשון שנינו בענין מה כדאמין מי' שהלך לגד' ל' ועמר ח' ופרנס' את אשתו וכו' הניח מעותיו על קרן הכני ומשם הלמדו לפורע חובתו של חבירו כדאיתא' בתם' נדרים ובירושל' בכתובות' וזע"פ שבת' ר' ב' הבגנא נטלו קרקע שלהן כשכילו חוב שפרע זה אשפ' כ' פטור' שכן דאמר שם בירושל' תשכן ביד מימר אחר מפני' הוניה' ליה והוא מחלי' לי' והרב"ד ז"ל כתב ובראש' שהמלך שנה גיבורין' שלא לא שנה למה הניח מעותיו על

חרושי גיטין להרמב"ן ז"ל פרק הניזקין

ולא כותן שהיא סבורה חסום סחא תבע ואחריו נמי כח"ע ע"ה המטרה
פועלו וחמרו ואחר להם לבו ולמי חלך אחרים טמאים שאין עם הארץ
מקפ"י על תבע עם הארץ חבירו את כחולין נמי חסודין הם ליגע ומתמלאין
הם כמגע ומיהו ממי דאוקמהו בתרות ח"ל מזהר זהירי בה וב"ס למסקנ'
דאוקמהו בפירות שלא הוכשרו ונמתי דמתרן תפקידין כגמיר פועל
טוחנין כנכנס ויולא תפקידין כגמיר פועל ומסום סיפ' בקיט לה ובתוספת'
מתרן למתי דס"ד דהכל בפירות שאינן מתוקנין ואין לבו נס בהן אבל
דס"י ז"ל סי' טוחנין כבתובה מתוקנת ותפקידין אותה : וזכירוש סחא
שעיסט אשמו נדה . מקפ"י בתוספ' ותוקול' י' סחא יסיטס הוא עגמו
שעמי הארץ כותין הם לכל דבריהם כדאמרין בס' חומר בקודם כלים
הנגמרים בטרה גריבין טבילה לקדם דגמרינאו מלן . חלימא חדר אחאי
גריבין טבילה אלא עם הארץ מי ליכא נגמרו בטרה לעולם דגמרינאו
חבר ומסום נגמרא דעם הארץ אלהא נגמרא דעם הארץ מתמא ויהינא
מסום תסקה הז' זה"ל משמע בס' בנות כותיים דעם הארץ הוא עגמו
כז' וגורו עליו ומתירי' בס' ר"ח ז"ל ע"ה הוא כז' לכל דברו חזן
מהסו סלא גורו עליו . סא"כ אין לך מעביר לחבירו חבית ממק' למקום
ואח' דאמרין כחולין כגדי ע"ה מדרס לפרושין כגדי פרושין מדר' לאוכלי
תרומה כגדי אוכלי תרומה מדרס לאוכלי קדם ומפרס טעמא מצי' סחא
יסכה עליהן אשמו נדה . לוא אכדני עם הארץ קאמר . סחמת עגמו הן
טמאין אלא אשל פרושין . וי"מ חף לענין היסט הרי הוא כז' אבל הכח
השפא הוא ובטומאה דאורייתא חסום לטומאה דרבין לא חסום . והתי'
כזון אבל ק' לו דהא כהדיא אמרינן בסמוך וכפייה עם הארץ לייטול נטול'
את שתיקן ונמה לינו חוסם להבטי' אלא סלא גורו בהן ככד . וכך סי'
דס"י ז"ל זה"ל חסום כדברי דר' ע"ה ז"ל כמשת מפי' טהרות כפ' דתנן
הגבנים שכבשו למוך הבית אין טמא אלא המקום רגלי הגבנים ויהי' הן
מטמאין האוכלין והתסקין וכלי חרס פוחין אבל התככות והאוסבות
וכלי חרס מקיפין למי' כתיב טהורין אם יש עמם כותי או אשה הכל
טמא אלהא לינו מטמא כהיט' . והא דתנן לפיל מינה אם לינו רואה
לא את הגבנים ולא את היוגאן אפילו מובל ואפי' כפות הכל טמא מסום
דחושפין שחא ככנס עם כותי או אשה וטמאו הכל בהיטסן . וכפ' בנת
כותיים כגדה אכרר ענין ונתשלום ראייתו אם גומר תסע עלי' :

קין הכני התם שהבעלי רוצים לתת למלך יתנו לגידל זה במקום מעותיו
המלך לא יבקש מעותיו כ"ס מגזכר א' ע"כ ג"ל שהגזכרים הראשונים
עבדו והשני' בקשו התם מן הבעלי כשחזרו כי המלך לא מנש אותם מחת
הראשונים לא כדי שיבקש התם בתחלה וגזרת המלך הית' ואינו נכון כלל :
דפנש ע"א הפעוטות תקחן מקח וממכרן ממכר
במטלטלין . חף זו חפני מיקון
העולם כדאמרין בגמרא מסום כדי חייו ומסמע דכיון דתקון רבנן ולא
פליג ואפילו מכר שוה תלה מנה ממכרן ממכר וכן מסנה נמי שאינה לא
מסום כדי חייו כי היכי דליטבדו ליה מילי אחרין דאפילו כמתנה ואפי'
במתנת סביב חרע דליכא לעבדו לים מילי מתנתו מתנה דלא פלוג רבנן
דס"ג משמע בשלהי מניחת האשה אבל רבינו האי גאון ז"ל כתב כספר
י"ג מס' התקח שלא ימכרו אלא כדי חייו : אכר' לפו זילי וסליקן
בפשיעו מהתם . סי' דס"י לבני חרמך קאמר וכן בראה סדן דלא כל
במנייניה למתקולי כהרא ור' ח"ז ז"ל סי' לעילאי אמר לא תקבלו אריסות
ואריסות כאותו מקום וק"ל דכל דלאים גבר ולישאל דגמרא הכי משמע
דכהדי עילאי היה מדבר אכרי' :

דפסא ע"א הא

דמלקט רב כהנא ואכיל תמרי דמתר הוא
נגמרא ולא היה חושש מפני דרכי שלום משמע
סבור היה שהוא כותי ואין בו מסום דרכי ש"ס : סלא גורו אלא בגזלו
תמס או פסיה סבור שאינו רואה ולא רואה אותו היה חומר דליסקול דמי
כמסעה דרב אשי דכס' בגזול ואותו האיש סבר שחא לינו חוסם לדרכי
שלום וא"ל גזול גמור הוא ומסמיה לרב יאשי' דאחכמיהו לכל בני אחרים :
כתיביתין . משאלת אשה לחכמה ההסורה על השביעית כפ' וזכורה
וכו' מסום בירושלמי כפ' זה ובס' ד' חס' שביעית ד' ועירא כעו קומי ר'
מונא חתני' בסתם הא במפרס לא ח"ל וסתמו לוא כפירוש הוא חני' חומר
נפס לספור בה מעות ככרה לכבוד בה חול דמיס לטמון בה סמנים תנור
לו טמון בהם אוניון של מסמן ולפי זה ל"ק הא דמי' כפ' דס"ד ע"ה לא ימכור
לו פרה חורשת וב"ה מתירין מפני שיכול לומר לו לשחיטת מכרתי לך
אלהא מי ליכא למיתלי אסור . וא"פ ח"כ לתה שטינו וכו' לא חמרו אל'
מסום דרכי שלום והא חף במכירה חומר בכל מקום שיש לתלות ח"ל משו'
שאלתא מפני דרכי שלום לא היה לו להבנים עגמו לבית הספק ולהשאל
לו שאינו נהנה כדך כלום אבל במכירה לגורך עגמו תמרו והיינו דקאמי
סיפא אשת חבר משאלת לאשת ע"ה נפס וזכרה ולא קמי' רחיים ותנור
מסום דרישא קמ"ל מסום דליכא למיתלי כמתני' ואוניון אבל סיפא לא
אינטרד : גמרא רבא אחר בעם הארץ דר' מליר . פירס' ז"ל
לעולם במתנה על מתנה מספקין להו ואסור לסייען הוילי' ואסורה
דאסורא דאורייתא הוא ולא היה דכ"פ מודו דרוב ע"ה מעשרין הן והכל
מתרן רבא גוסיה כפ' א"ע"פ בדמתי הקלו ואינו מסום דרו' ע"ה מעשרין
הן אלא בטעמא פליגי דרבא סבר חף ע"ג דרוב ע"ה מעשרין הן ככל
תורה חושפין למיעט מאחר שגזרו עליהן ואין ליה הגאה כסיוען אלא
הכא בעם הארץ דר' מ' :

ע"ב טוחנין

ומפקידין אוכל אוכלי שביעי' ואכל אוכלי פירותיהן
בטומאה . כלומר שאין חסודין לא להחלי' ולא
ליגע והא דקתי' אוכלי פירותיהן בטומאה ה"ה כסתם עם הארץ אלא
מסום דפריס אוכלי שביעית פריס אוכלי פירותיהן בטומאה ומשעתא הוה
לא למסרד על הטוחנין ומפקידין ולא חשדי' למגע בהו והא תניא לקמן

דפסא ע"א הא
נגמרא ולא היה חושש מפני דרכי שלום משמע
סבור היה שהוא כותי ואין בו מסום דרכי ש"ס : סלא גורו אלא בגזלו
תמס או פסיה סבור שאינו רואה ולא רואה אותו היה חומר דליסקול דמי
כמסעה דרב אשי דכס' בגזול ואותו האיש סבר שחא לינו חוסם לדרכי
שלום וא"ל גזול גמור הוא ומסמיה לרב יאשי' דאחכמיהו לכל בני אחרים :
כתיביתין . משאלת אשה לחכמה ההסורה על השביעית כפ' וזכורה
וכו' מסום בירושלמי כפ' זה ובס' ד' חס' שביעית ד' ועירא כעו קומי ר'
מונא חתני' בסתם הא במפרס לא ח"ל וסתמו לוא כפירוש הוא חני' חומר
נפס לספור בה מעות ככרה לכבוד בה חול דמיס לטמון בה סמנים תנור
לו טמון בהם אוניון של מסמן ולפי זה ל"ק הא דמי' כפ' דס"ד ע"ה לא ימכור
לו פרה חורשת וב"ה מתירין מפני שיכול לומר לו לשחיטת מכרתי לך
אלהא מי ליכא למיתלי אסור . וא"פ ח"כ לתה שטינו וכו' לא חמרו אל'
מסום דרכי שלום והא חף במכירה חומר בכל מקום שיש לתלות ח"ל משו'
שאלתא מפני דרכי שלום לא היה לו להבנים עגמו לבית הספק ולהשאל
לו שאינו נהנה כדך כלום אבל במכירה לגורך עגמו תמרו והיינו דקאמי
סיפא אשת חבר משאלת לאשת ע"ה נפס וזכרה ולא קמי' רחיים ותנור
מסום דרישא קמ"ל מסום דליכא למיתלי כמתני' ואוניון אבל סיפא לא
אינטרד : גמרא רבא אחר בעם הארץ דר' מליר . פירס' ז"ל
לעולם במתנה על מתנה מספקין להו ואסור לסייען הוילי' ואסורה
דאסורא דאורייתא הוא ולא היה דכ"פ מודו דרוב ע"ה מעשרין הן והכל
מתרן רבא גוסיה כפ' א"ע"פ בדמתי הקלו ואינו מסום דרו' ע"ה מעשרין
הן אלא בטעמא פליגי דרבא סבר חף ע"ג דרוב ע"ה מעשרין הן ככל
תורה חושפין למיעט מאחר שגזרו עליהן ואין ליה הגאה כסיוען אלא
הכא בעם הארץ דר' מ' :

דפסב ע"א אין

טוחנין חלת עם הארץ כטרה . פירס' ז"ל
מסום שכר' נטמאת העיסה ביד עם הארץ
והכין סוחד על הגבל . ואינו מחזור מסום דהיכי קאמר אין טוחנין
כטרה הרי א' ח' ועוד פשיטא ועוד דתרות יתמו וימי חולין פרוייהו
בחד גזנא משכת להו מ"ס דקתי' הכא עוסי' והכל אין עוסי' ה"ל
למיתני אין עוסי' תרות יתמו מן הסל כטרה אלא ה"פ ע"ה סאחר לגבל
גבל לי עסה כטרה והפריס מתנס חלה ופסה אותן כטרה ואחר
העיסה אעפדה לעממי בטומאה אין אומעין לו והיינו דקאמר וטמא
ממי מסום כדי חייו דגבל סיכא שכרו מרובה שטול סכר כל העיסה והא
מלאכה מניה לו . וכך כפ' ר"ח ז"ל . ואמרין ת"ט אין טוחנין נע"ה
חלה כלב או תרומה כלכר עד סתא כל העיס' וכל הזמי' וא"ר יוחנן מסום
כדי חייו כדי שיטלו סכר סכר יתמו וימכר' לטרה סאחר' כתי' אדם לא
ומלא כדי חייהם ילכו ויעסקו בחלאכה אחרת :

סליק פרק הניזקין

פרק האומר

לו אלא על דעת שתתגרם בו ת"מ אפ"פ סלא ח"ל אלא לשון קבלה יכפסה
שליח להולכה כמסירת הגט לידו ואין חושפין סחא חף הסליח לא נעסה
שליח אלא לקבלה אבל לא לקבל עליו שליחות הולכה מטול' סחף הוא כיון
שידע שנתן עיניו לגרם על דעת שתתגרם מ"מ קבל חף בלן נמי יתיא
כיון שנתן עיניו לגרם תגרם מ"מ ולא חת' כמה סאחר' אלא ח"כ אחר'
כן ואלו לא אמרין כן יהא שליח להולכה והסליח שידע שעל דעת שתתגרם
מ"מ תגרם לו סכר וקביל ומפקידין התם שאני דאמרין היל' לשון קבלה
לשון הולכה הוא שאדם יודע שאין שליחות לקבלה לבעל אבל הכא הוא
טעי' ושליח דאטעי' כי בטל שליחותו מהולכה לגמרי ומתר' אחר' לא
תגרם מטולס :

דף סג ע"א בשלמא
אי איתמר איפכא וכו' . חק"ל ג' לה
לי כולו היל' ליתא בשלמא אי איתמר
כיון שהגיע נט לידה מנורשת ש"מ דאדיבורא דידה קא סמיך לאו קושא'
היא חדא דכיון דאמר' ש"מ דאדיבורא דידה קא סמיך אמר רב אשי מי
איתמר איפכא ש"מ הכי דאדיבורא דידה קא סמיך כדקאחרת ועו' דא"כ
דאי אמר רב נתמן בגמרא נט לידה מנורשת ש"מ דאדיבורא דידה סמיך
אלא מיה' כיון שאפשר לרב נתמן לומר כן לא אמר רב אשי מי איתמר
הכי בטעמא : אלא אמרינן כיון שנתן עיניו לגרמה תגרם כל
היכא דתגרסה הכא נמי וכו' . פירס' ז"ל דלא לרב אשי פריך לדרידי'
פסיר מתרלכ' הכי כדתיירגא טעמא דמתנין מסום דהתקבל והולך
קאמר ותחלה נעסה שלוחו ולא איכשרך למימר הכא טעי' אלא אליכא
דליטא קמא דקס"ד דטעמא דרב מסום דאדיבורא דידה סמיך .
ואיכא לפרושי' דהשתא קס"ד דלא לשון הולך הוא אלא לשון קבלה אלא
שמוך שנתן עיניו לגרסה אלו אומרין לא על דעת שליח קבלה בלב' נתן

ע"ב הא
דאמרין ספק מוזנא לקולא . ק"ל מי דמי דילמא
הולך בגיטין לאו כזי' דמי ונפקדון כזי' כדאסכתן
נמי כי פלוגתא בין מתנה לפקדון דמתנה לאו כזי' הוא פדאי' כדאמר'
כפ"ק הלכה כר"ש הנשיא ולא משפקא לן כלל וה"כ משמע כהי"א דריס
קדק